Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריערן
אונד דער פרענומעראציאָנס-טערמין
בעגיננט מיט דעם עקספּעדירען דעס
ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאָן בעפֿינדעט
זיך אין
פּעסט
אלט-גאססע נ' 1,
וואָהין מאן אויך דיא פּרענומעראציאָנסגעלדער צו זענדען בעליעבע.

יידישע
פּעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דרייאמאל וואָכענטליך
מאָנטאג, מיטוואָך אונד פֿרייטאג.
אונד קאָסטעט
פֿיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 " "
פֿירטעליאהריג 2 גול' אונד 50 קר' ע.-וו.
פֿירס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 גול' אונד 50 קר' ע.-וו.
פֿירטעליאהריג 2 " " 75 " "

Nr. 37, נײנטער יאהרגאנג — פּעסט, מאָנטאג יב ניסן ה'ת'ר'ל'ז'. — Pest, den 26. März 1877.

אלזאָ ווידער פֿאָן פֿאָרנע אנפֿאנגען!

אוים דען רוסיש-ענגלישען פּראָטאָקאָללס-פֿערהאנדלונגען איזט ניכטס געוואָרדען: וויר שטעהען אלזאָ ווידער דאָרט, וואָ וויר פֿאָר פֿיערצעהן טאגען שטאנדען, נעמליך אויף דעם פּונקטע, פֿאָן וועלכעם אוים דער רוסיש-טירקישע קריעג ווידער בעגיננען זאָלל. — איינע האַלב-אמטליכע דעפּעשע בראכטע שאָן פֿאָרגעסטערן פֿאָלגענדע מעלדונג: דיא לאָנדאָנער פּראָטאָקאָללס-פֿערהאנדלונגען זינד גענצליך צערשלאגען וואָרדען. דיא ענגלישע רעגיערונג וואָללטע שאָן דעם וואונשע רוסלאנדס נאכגעבען, אבער נור אונטער דער בעדינגונג, ווען זיך רוסלאנד אים פּראָטאָקאָלל צור א ב ר י ס ט ו נ ג פֿערפֿפליכטע. — היערויף וואָללטע אבער רוסלאנד ניכט איינגעהען, אונד זאָמיט וואורדען דיא ווייטערען פֿערהאנדלונגען אין לאָנדאָן אבגעבראָכען. גענעראל איגנאטיעף איזט בערייטס פֿאָן לאָנדאָן מיט לעערען הענדען אבגערייזט, אונד איזט געסטערן אין ווין איינגעטראָפֿפֿען, וואָ ווידער זעהר בעדייטענדע, האָכ-פּאָליטישע בעראטהונגען בעגיננען ווערדען. וויא עס הייסט, ווילל גענעראל איגנאטיעף אין ווין פֿאָרלייפֿיג דאהין ווירקען, דאס עסטערייך-אונגארן בייא איינעם רוסיש-טירקישען קריעגע ווענינסטענס אינפּארטייאיש בלייבע. — דער וואפֿפֿענשטיללשטאנד צווישען דער טירקייא אונד מאָנטענעגראָ וואורדע פֿאָרלייפֿיג ביז צום 13-טען אפּריל פֿערלענגערט, אבער נאָך צייגט זיך ניכט דיא מאָגליכקייט איינעם פֿריעדענס-שלוסעס, וויל דיא טירקייא דיא פֿאָרדערונגען מאָנטענעגראָ'ס דורכאוים ניכט ערפֿיללען ווילל. — דיא פּאָליטישע לאגע איזט אלזאָ נאָך אימער, וויא זיא וואר. נאָך דעם איינטרעפֿפֿען דעם גענעראלס איגנאטיעף אין פּעטערסבורג ווירד נון איין זעהר וויכטיגער ענטשלוס דעם רוסישען קאיזערס ערוואַרטעט. — אויך אין קאָנסטאנטינאָפּעל מאכט מאן זיך אויף וויכטיגע ענטשליססע געפֿאסט, אונד וויא עס גאנץ בעשטיממט הייסט, ווירד דער פֿערטריעבענע מידהאט פּאשא באלד ווידער צוריק נאָך קאָנסטאנטינאָפּעל אלס גראָס-וועזיער בערופֿען ווערדען.

דיא פֿריעדליכע שטיממונג איזט היעמיט ווידער געוויכען אונד דיא אלטע קריעגערישע שטראָמונג איזט ווידער איינגעטרעטען; דער פּאָליטישע הימעל איזט נון ווידער מיט נייען געוויטטער-וואָלקען בעדעקט. איגנאטיעף איזט בערייטס געסטערן אין ווין איינגעטראָפֿפֿען, אָהנע דאס פֿאָן ענגלאנד אונטערצייכנעטע פּראָטאָקאָלל אין דער טאשע צו האבען. ענגלאנד וואָללטע פֿיר רוסלאנד שאָן פֿיעלעס נאכגעבען, אבער נור אים דעם ליעבען פֿריעדענס ווילען אונד דאהער אויך נור אונטער דער בעדינגונג, ווען זיך רוסלאנד צור אבריסטונג פֿערפֿפליכטע. ווען אבער רוסלאנד פֿאָן איינער אבריסטונג ניכטס האָרען ווילל, דאנן ווילל עס נור ענגלאנד גאנץ איינפֿאך פֿאָפּפען — אונד דא מוסטע רוסלאנד איין וועניג פֿריהער איפֿשטעהען, אים ענגלאנד פֿאָפּפען צו קאָננען. — (דיעזע רוסישע פֿאָפּפֿרייא-פּאָליטיק האבען וויר בערייטס אין נ' 33 אונטער דער איבערשריפֿט „ווער איזט דער געפֿאָפּפטע?" בעשפּראָכען.)

צוערסט פֿערזיכערטע רוסלאנד, עס ווערדע אבריסטען, זאָ דער פֿריעדע מיט מאָנטענעגראָ הערגעשטעללט אונד זאָ אויך דיא טירקייא אבריסטען ווירד. ענגלאנד וואָללטע נון אויך שאָן היערויף איינגעהען, ווען נור רוסלאנד דיעזע פֿערזיכערונג שריפֿטליך צו פּראָטאָקאָלל ברינגט. אבער יעטצט ערקלערט ווידער רוסלאנד, זיך ניכט בינדען צו לאססען אונד איבער זיינע אבריסטונג קיין „שריפֿטליכעס" צו געבען — אונד זאָ מוסטע ענגלאנד דיא גאנצע פֿערהאנדלונג מיט רוסלאנד אבברעכען.

איינצווישען איזט נון דער פֿריהלינג מיט דער שאָנען צייט איינגעטרעטען, אונד רוסלאנד קאנן יעטצט דען קריעג בעגיננען. דער קאיזער פֿאָן רוסלאנד קאנן הייטע יעדענפֿאללס אויף דיא פֿריינדשאַפֿט דער קאיזער פֿאָן דייטשלאנד אונד עסטערייך רעכנען, דא דאס דרייא-קאיזער-בינדניס נאָך אימער פֿאָרטבעשטעהט. — נאָך דער לאנגען שוואנגערשאַפֿט, נאָך דעם פֿיעלען שרייען אונד קריישען ווירד אלזאָ ענדליך דאָך נור איין קריעג געבאָרען ווערדען.

ד י א נ י י ע א נ ל י י ה ע.

זאָ פֿיעל איזט געוויס, דאס אונזערע רעגיערונג מיט דער נייען רענטען-אנלייהע גאר גראָסע איילע האט. אין דער טהאט וואורדע וועגען דער אננאהמע דעם אנלייהע-געזעטצעס געסטערן — אלזאָ אן איינעם זאָננטאגע — איינע 4 שטינדיגע רייכסטאגס-זיטצונג אבגעהאלטען. דאס אבגעאָרדנעטען-הויז האט דען אויך דאס נייע רענטען-אנלייהע-געזעטץ געסטערן מיט גראָסער מאַיאָריטעט אנגענאָממען.

וויר וואָללען היער ניכט איבער דיא נאָטהווענדיגקייט דיעזער נייען אנלייהע שפּרעכען. אללײן זעהר וויכטיגע שטיממען ערהעבען זיך געגען דיא „גראָסע איילע", מיט וועלכער אונזער פֿינאנצ-מיניסטער דיעזע רענטען-אנלייהע דורכצוזעטצען בעשטרעבט איזט. וויא הערר פֿ. ס ע ק ל זעלבסט זאגט, זאָלל דיא נייע אנלייהע ניכט צור דעקונג דער טעגליכען שטאאטס-בעדירפֿניססע פֿערווענדעט ווערדען. עס האט דיאזעלבע פֿיעלמעהר איינען ווייט האָהערען צוועק. אים יאהרע 1873 מאכטע נעמליך אונזערע רעגיערונג איינע אנלייהע פֿאָן 153 מילליאָנען גולדען. דיא העלפֿטע דיעזער אנלייהע אים בעטראגע פֿאָן 76½ מילליאָנען מוס ביז צום יאהרע 1878 באאר צוריק געצאהלט ווערדען. צור טילגונג דיעזער סוממע זיעהט זיך נון פֿינאנצ-מיניסטער סעלל פֿעראנלאסט, דיא אין רעדע שטעהענדע רענטען-אנלייהע אבצושליעסען. נון מוס זיך וואָהל יעדער פֿראגען, ווען דיא העלפֿטע דער 153-מילליאָנען-אנלייהע ערסט אים יאהרע 1878 פֿעלליג איזט, וואָצו דען שאָן יעטצט דיא גראָסע איילע מיט דער איפֿנאהמע איינער רענטען-אנלייהע, וועלכע איינענטליך צור טילגונג דער ערסט אים קינפֿטיגען יאהרע פֿעלליגען 76½ מילליאָנען דיענען זאָלל!

עס איזט דיא געשיכטע פֿאָן יענעם ארצטע בעקאננט, דער צו זיינעם פּאציענטען זאָ שנעלל ליעף, דאס ער פֿאָן יעדעם מיט דער פֿראגע בעשטירמט וואורדע, אָב דען דער פּאציענט ווירקליך זאָ געפֿעהרליך ערקראנקט זייא, דאס שלייניגע הילפֿע דרינגענד נאָטה טהיע? דער ארצט ערווידערטע יעדאָך לעכעלנד: „אים געגענטהייל, מיין פּאציענט ליידעט אן איינער זאָלכען קלייניגקייט, דאס ווען איך ניכט איילע, דאס איבעל אויך אָהנע מיך פֿערשווינדעט אונד מיינע ערצטליכע הילפֿע גאנץ איבערפֿליסיג ערשיינט!"

וויר מאָכטען ווינשען, דאס אונזער שטאאטס-ארצט, דער פֿינאנצ-מיניסטער סעלל, עבענפֿאללס זאגען קאָננטע: „איך א י ל ע דעסהאלב זאָ זעהר מיט מיינער מעדיצין, מיט דער רענטען-אנלייהע נעמליך, וויל זאָנסט דיאזעלבע אלס גענצליך איבערפֿליסיג ערשיינען ווירדע!" אבער לײדער האט דא דאס א י ל ע ן איינען גאנץ אנדערן גרונד.

פֿינאנצ-מיניסטער סעלל האט נעמליך דיא פֿריעדליכע ווענדונג אין דער אויסווערטיגען פּאָליטיק בעניטצען וואָללען, אים דיא נייע אנלייהע אבצושליעסען. פֿאָר וועניגען טאגען נאָך האָפֿפטע מאן נעמליך, דאס דורך דיא אננאהמע דעם רוסישען פּראָטאָקאָללס זייטענס ענגלאנדס דער פֿריעדע פֿאָרלייפֿיג געזיכערט זיין ווירד. פֿינאנצ-מיניסטער סעלל בעאיילטע זיך אלזאָ, דיא אויגענבליקליכע פֿריעדליכע שטיממונג צור איפֿנאהמע דער רענטען-אנלייהע צו בעניטצען. וויא עס יעדאָך שיינט, ווירד איהם דיא איילע וועניג העלפֿען, דא אינצווישען דאס רוסישע פּראָטאָקאָלל פֿאָן ענגלאנד אבגעלעהנט וואורדע — אונד דער רוסיש-טירקישע קריעג אין פֿאָלגע דעססען ווידער זאָ ציעמליך פֿאָר דער טהירע שטעהט. זאָ קאנן עס לייכט קאָממען, דאס פֿינאנצ-מיניסטער סעלל וואָהל דאס נייע אנלייהע-געזעטץ אין דער טאשע הערומטראגען ווירד, אָהנע יעדאָך וועגען דער ערנייערטען קריעגערישען שטיממונג דיא רענטען-אנלייהע דורכזועטצען צו קאָננען. קורץ: ער ווירד דאס רעצעפּט האבען, ניכט אבער אויך דיא מעדיצין. פֿאָן איינעם רעצעפּטע אללײן איזט אבער נאָך קיין קראנקער מענש אונד קיין קראנקער שטאאט יע געזונד געוואָרדען. דיא גראָסע איילע וואר אלזאָ גאנץ פֿערגעבליך. (זיעהע נאכטראג.)

דאס נייע וואוכער-געזעטץ.

וויר האבען בערייטס פֿאָר מאָנאטען דאס נייע וואוכער-געזעטץ, וויא דאסזעלבע אין אונזערעם אבגעאָרדנעטען-הויזע פֿעסטגעשטעללט וואורדע, פֿאָללאינהאלטליך מיטגעטהיילט. וויא אונזערע לעזער יעדאָך וויססען ווערדען, קאנן קיין געזעטץ דעם קאָניגע צור סאנקציאָן אונטערברייטעט ווערדען, בעפֿאָר דאסזעלבע אויך פֿאָם אָבער-הויזע אנגענאָממען וואורדע. נון האט דאס אָבער-הויז אן דעם נייען וואוכער-געזעטצע ווירקליך מעהרערע פֿערענדערונגען פֿאָרגענאָממען, צו וועלכען אבער אויך דאס אבגעאָרדנעטען-הויז זיינע צושטיממונג גאב. יעטצט ערסט ליעגט אונס דאס נייע וואוכער-געזעטץ אין דער פֿאָרם פֿאָר, וויא עס גאנץ אינפֿערענדערט פֿאָן זיינער מאַיעסטעט שאָן דיעזער טאגע סאנקציאָנירט ווערדען ווירד. וויר וואָללען דאהער דיעזעס וואוכער-געזעטץ היער פֿאָלגען לאססען. דאסזעלבע לויטעט:

1. §. דיא קאָניגליכען נאָטארע דירפֿען קיינע אורקונדע (שולדשיין אָדער זאָנסטיגע פֿערפֿפליכטונגס-שריפֿט) אויסשטעללען, אין וועלכער מעהר אלס „אכטפּערצענטיגע" צינזען בעדונגען זינד. איזט זאָ עטוואס טראָטצדעם געשעהען, זאָ האט דיעזע שריפֿט ניכט דיא קראַפֿט וויא אנדערע נאָטאריאטס-אורקונדען.

2. §. אונטער דען „צינזען", וועלכע אכט-פּערצענט ניכט איבערשטייגען דירפֿען, פֿערשטעהט מאן ניכט בלאָס באארעס געלד. אויך ווען דער שולדנער זיך פֿערפֿפליכטעט, אנשטאטט דער צינזען אן באארעם געלדע זיינעם גלייביגער איינע

טעלעגראפישע דעפעשען.

ווי ען .22 מערץ. דיא נייעסטען לאנדראַנער נאכריכטען לויטען ווידער ניכט פריעדליך. רוסלאנד ערקלערטע, ערסט דאנן אבצורוסטען, וועגן דיא טירקייא דיא "פערבעססערונגען" בערייטס דורכגעפיהרט האבען ווירד. ענגלאנד בעשטעהט אבער אויף דיא זאָפאָרטיגע אבריסטונג.

קאָנסטאנטינאָפעל .22 מערץ. דער וואפפענשטיללשטאנד צווישען דער טירקייא אונד מאָנטענעגראָ וואורדע ווידער ביז צום 12. אפריל פערלענגערט. (אלזאָ ווידער דיא לאנגע באנק!) —

לאָנדאָן .22 מערץ. גענעראל איגנאטיעף רייזטע פאָרמיטטאגס נאך פאריז אב אונד קעהרט פאָן דאָרט איבער ווי ען נאך פעטערסבורג צוריק.

☞ דיא געעהרטען פרענומעראנטען, דערען פרענומעראציאָנס-טערמין אם 1-טען אפריל ענדעט, ווערדען האָפליכסט ערזוכט, איהרע פרענומעראציאָן רעכטצייטיג צו ערנייערן, דאמיט וויר איהרע אדרעס-שלייפען נאָך פאָר דען פייערטאגען צייטליך דרוקען אונד זאָ דיא עקספעדיציאָן אין אָרדנונג בריגען קאָננען. וועהרענד דער פסח-פייערטאגע ווירד דאס מאָנטאג- אונד מיטטוואָכבלאטט רעגעלמעסיג ערשיינען.

געשעפטסבעריכט

פאָם פעסטער יאָזעפי-מארקט.

דער מארקט איזט ווייא געוואָהנליך שלעכט אויסגעפאללען. דער שנעע האט פיעלע שטראסען אונפאהרבאר געמאכט, וועסהאלב אויך דיא ציפוהרען געשטאָרט וואורדען. דאס מאנופאקטור- אונד שאפוואָלל-געשעפט וואר ניכט שלעכט.

וויר וואָללען היער נור דען געשעפטס-גאנג איניגער ארטיקעל אנפיהרען:

שפיריטוס איזט אים פרייזע געוויכען, אונד דאָך וואר דער פערקויף אין שוואכער. דיא פרייזע וואָרען: נייע מעהטאָרע, אים גראָסען 30,39 – 30,57 גולד. אים קליינען 31,28–30,75 גולדען. פרעס-העפע-וואארע 33·22—32·87 גולד. ראפפינאדע 34·10—33·37 גולד.

אין שליוואָוויטץ, טרעבערן אונד הירכציג וואָרען מעהר פערקויפער אלס קויפער. דיא פרייזע וואָרען: נאָך אלטעם מאסע, שליוואָוויטץ 16–26 גולד. טרעבערן 17—21 גולדען. אונד פער העקטאָליטער שליוואָוויטץ 28·27—45·94 גולד. טרעבערן 30·04—37·12 גול. הירכציג 13–15 גולדען. פער העקטאָליטער 22·98—26·51 גולד.

ווינע האטטען עבענפאללס שלעכטען געשעפטס-גאנג. מאן צאהלטע פיר ווייסע לאנדווינע 5–6 גולד. פיר געבירגס-ווינע 7—9 גולדען, אונד פיר ראָטה-ווינע 8—20 גולד. פער 56 ליטער.

האָדערן (פעטצען) ערהיעלטען זיך בייא איהרען האָהען פרייזען. דיא פרייזע זינד: ווייסע 19—22 גולד. האלבווייסע 17—18½ גולדען. קאנצלייא 13—14½ גולד. פיינפאַק 12½—14 גולד. אָרדינער-פאַק 11½—12½ גולד. בלויע לייגען 12—13½ גולד. קאָטטאָן 5 -- 6 גולדען. (אללעס פער 100 קילאָ.) —

פעדערן פיינערע גאטטונגען זינד עבענפאללס אים פרייזע געשטיעגען. פיינע פעדערן שטיעגען אום 5 — 6 גולדען. פלוים-פעדערן אים 10 גולדען.

פעללע האטטען קיין גוטעס געשעפט, דיא פרייזע זינד צימליך צוריקגעגאנגען. פערקויפט וואורדען 60000 שטיק שאפפעללע. — בעצאהלט וואורדען: דייטשוואָללינע צו 2·20—2·20 גולד. פער פאאר, סערבישע אונד טירקישע לייכטע 100—105 גולד. שווערע 115—125 גולד. וואלאכישע אונד באנאטער 140—160 גולד. באָסנישע אונד קראָאטישע 112—120 גולד. זיעבענבירגער צו 130—140 גולדען. (אללעס פער 102 שטיק.)

לאממפעללע וואָרען פאָן טירקישער אונד סערבישער געגענד וועניג אם פלאטצע, היינגעגען וואורדען זעהר געזוכט, נאמענטליך פאָן וויענער הענדלערן סערבישע אונד טירקישע 95—115 גולד. באָסנישע אונד קראָאטישע, וויא אויך מאצעדאָנישע 80 — 95 גולדען, באנאטער אונד באטשקער 70—80 גולד. (אללעס פער 102 שטיק.)

גאיס-פעללע וואורדע 12000 שטיק פערשיעדענע גאטטונגען פערקויפט; דיא פרייזע וואָרען פיר אָפפענע זיעבענבירגער 190—200 גולד. סערבישע 165—170 גולד. באָסנישע אונד קראָאטישע 130—145 גולד. (אללעס פער 102 שטיק.)

קיטצ-פעללע וואָרען 10000 שטיק אם לאגער אונד גינגען אללע צו 120—125 גולדען פער 102 שטיק.

הייטע האטטען וועגען דער שלעכטען ציפוהרען דאס אללערשלעכטעסטע געשעפט. עס וואורדען פערקויפט 5000 שטיק פערשיעדענע ראָסהייטע, אונד צוואר פאָן 25—30 צאָלל-פפד. 8·50—9·75 גולד' פער פאאר, מינדערע סאָרטען 5·50 — 7·50 גולד. 1000 — 1500 שטיק אונגארישע קוההייטע 95—100 גולדען, 1000 שטיק דייטשע קוההייטע 104—108 גולדען. 600 שטיק דייטשע אָכסענהייטע 108—112 גולד. 400 שטיק באיערישע שטיערהייטע 95—94 גולד. 1800 שטיק אונגארישע פיטטלינגע 116—125 גולד. 1000 שטיק זיעבענבירגישע קנייפען 125—150 גולד. קאלבפעללע פיר לאנדוואארע צו 150—175 גולדען. דעטטאָ פיר שטאדטוואארע 205—220 גולדען.

אין רויהוואארען (פעלצע) וואָרען דיא ציפוהרען שוועכער אלס פאָריגעס יאהר אים מערץ. דיא פרייזע וואָרען אין פאָלגע דעס שלעכטען געשעפטסגאנגעס אים פערגאנגענען ווינטער געדריקט אונד עס בליעב בעזאָנדערס פאָן פיכסען פיעלעס אונפערקויפט. מאן בעצאהלטע: ראָהע אילטיז-פעללע, מיטטלערע וואארע 5·50—5·75 גול. דעטטאָ גוטע וואארע 6—7·25 גולד. ראָהע פיכספעללע, מיטטלערע 5 גולד. דעטטאָ גוטע 5½ — 5·75 גולד. שטיין-מארדער 12—13 גולדען. דעטטאָ דונקלע 17—18 גולד. בערג-מארדער, זיעבענבירגער 11 גולד. דעטטאָ אונגארישע גוטע 12—14 גול. פיש-אָטטער 11 — 14 גולד. דאכסע 2 — 2,25 גולד. ווילד-קאטצען 3 — 3·25 גולדען אללעס פער פאאר. האזען 33—35 גולד' פער 100 שטיק. אילטיז-שוואַרטען 50 — 60 קר' פער שטיק. מארדער-שוואַרטען 1—1·20 גול' פער שטיק.

ווייצען פער פריה-יאהר 13.15—13,20 גול.
קוקורוץ פער מאי - יוני 6,35—6.40 גולדען.
האפער פער פריה-יאהר 7,07—7.14 גולד.

רעפס פער אויגוסט 14⅝ גולד. קאָהל-באנאַטער פער אויגוסט 13⅞ גול'.

פעסטער שלאכט-פיעהמארקט. דער אויפטריעב אויף דעם געסטריגען היער שטאטטגעפונדענען שלאכטפיעהמארקטע בעטרוג 1010 שטיק אָכסען, מילכ-קיהע — שטיק. פרייזע פיר אָכסען 46 — 51 פל', פיר קיהע 45 — 47½ פל' פיר ביפפעל 40 פל' – פער 100 קילאָ שלאכט-געוויכט, זאממט פערצעהרונגס-שטייער.

וויענער פרייזע.

פעטראָלעאום 24½ גול. פער 100 ק'.
ליינאָל 37 גול' פער 100 קילאָגראמם.
ריבאָל 49—49½ גולדען. פער 100 קילאָ. —
שפיריטוס 31 גולד. צו 10·000 ליטער-פערצענט. —

לאָטטאָ-ציעהונג פאָם 21-טען מערץ 1877.

בריגן	35	72	20	85	67

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר ברי"ר רייז.

קאָנקורז.

בייא געפערטיגטעם איזט דיא שטעללע איינעם הילפלעהרערס מיט דעם יעהרליכען געהאלט פאָן 200 גול' נעבסט קאָסט אונד קוואַרטיער צו בעזעטצען. גרינדליכעס וויססען אין דען דייטשען אונד אונגארישען לעהרגעגענשטענדען פיר 4 קלאססען, וויא אויך איין טיכטיגער בעל תוקע זינד דיא הויפט-בעדינגונגען. אייגענהענדיג געשריעבענע אָפפערטע מיט נאכווייזונג איבער בעפעהיגונג אונד מאָראליש-זיטטליכעס בעטראגען זינד ביז 3 טען אפריל דעם געפערטיגטעם איין צו זענדען.

David Lesmann O Ujfalu
I. P. Alsó Utsa (7 Bürgen)

קורז-טאבעללע פאָם .22 מערץ

געלד-קורז

	פל. ק'
זילבער-אגיא	108 15
דוקאטען	5 73
עסטרייך-אונגארישעס 8 גולדען נאפ-שטיק (20 פראנקס)	9 71
נאפאלעאנד'אר	9 71
דייטשע רייכסבאנקנאטען	59 35
20 מארקשטיק	11 95
פאפיער רובעל	1 51

לאָזע.

	פל. ק'
1839-ער ראטהשילד-לאָז גאנצע	289 —
דעטטא " פינפטעל	289 —
1854-ער 4 פראצענטיגע שטאאטס-לאָז	106 50
1860-ער " " גאנצע	110 50
דעטטא " פינפטעל	119 50
1864-ער לאָז צו 100 גולדען	133 —
דעטטא 50 "	131 50
כאמא רעגולירונגס	21 50
פיילקן-לאָז	18 50
קרעדיט-לאָז	164 25
כלארי-לאָז צו 40 גולדען	31 —
דאנוי-דאמפפשיפפארטס-לאָז	93 50
אינסברוקער לאָז	18 —
קעגלעוויטש צו 10 גולדען	13 50
קראקויער " 20 "	14 75
אפנער " 40 "	30 50
פאלפי " 40 "	28 75
רודאלפסלאָז " 10 "	13 50
סאלם-לאָז " 40 "	39 —
יאלצבינער לאָז צו 20 גולדען	15 80
סט. געגאיס " 40 "	25 25
סטאניסלויער " 20 "	20 50
טריעסטער " 100 "	120 —
דעטטא " 50 "	60 —
וואלדשטיין " 20 "	22 50
ווינדישגרעצער " 20 "	24 25
אונגארישע פרעמיען-לאָז צו 100 גולד.	75 25
דעטטא צו 50 גולדען	75 —
ווינער לאָז	95 50

ווערטה-פאפיערע.

	פל. ק'
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	74 75
טעמעשווארער-באנאטער	72 75
זיעבענבירגישע	71 75
גאליצישע	85 —
בוקאווינער	82 —
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	100 —
וויינצעהענט-אבלעזונגס-אבליגאציאָנען	73 50
פאנדבריעפע דער אונגארישען בארענקרעדיט-ריט צו 5 איינהאלב פראצענט	89 —
דער אונגארישען היפאטעקען באנק צו 5 איינהאלב פראצענט	79 50
דער אונגארישען אללגעמיינען בארענקרעדיט-אנשטאלט צו 5 אונד איינהאלב פראצענט	— —
דעטטא צו 6 פראצענט	— —
דער פעסטער קאמערציאל-באנק	88 75

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פרוכטע		קילאָגעוויכט פער העקטאָל.	פער 100 קילאָגר.
ווייצען	נייער באנאטער	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	טייסער	74·6	12.35—12.45
"	"	75·5	12.65—12.70
"	"	76·4	12.80—12.95
"	"	77·3	12.05—13.15
"	"	78·3	13.20—13.25
"	"	79·2	13.30—13.40
"	"	80·1	—.——.—
"	[illegible]	74·6	11.85—11.05
"	"	75·5	12.15—12.30
"	"	76·4	12.50—12.65
"	"	77·3	12.75—12.85
"	"	78·3	12.95—13.05
"	"	79·2	13.10—13.20
"	"	80·1	—.——.—
"	ווייסענבורגער	74·6	12.40—12.50
"	"	75·5	12.60—12.75
"	"	76·4	12.85—13.—
"	"	77·3	13.10—13.20
"	"	78·3	13.25—13.30
"	"	79·2	13.35—13.55

פרוכטע	קילאָגעוויכט פער העקטאָל.	פער 100 קילאָגר.
קאָרן	72	10.05 9.90
גערסטע מאלץ	62	8.55—7.—
גערסטע פוטטער	62	6.90—6.60
האפער	41	7.65—7.50
קוקורוץ באנאטער		6.25—6.15
אנדערער	73	6.10—5.90
הירזע		5.45—5.25

טערמינע (פער 100 קילאָגר.)		
ווייצען	פער פריה-יאהר	13.15
קאָרן		—.—
קוקורוץ	פריהיאהר	—.—
		6.35—
גערסטע		.——
האפער	פריהיאהר	7.07—
		.——
רעפס		14.40

באללען-מעהל

	פל. ק'
נומער 0	25 —
" 1	24 20
" 2	23 50
" 3	22 50
" 4	21 50
" 5	20 —
" 6	18 80
" 7	17 25
" 8	15 —
" 8½	13 —

שפיריטוס	
אלטע [illegible]	32.33
נייע קארטאפפעל	29.75

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS

Budapest, 1877. Druck v. M. Burian, Marokkanerhof.

דיא ראָטהשילד'ס בייא איהרעם גלאנצע אונד בייא איהרעם רייכטהום מיט לייב אונד זעעלע נאָך יודען געבליעבען? ווערדען עטווא אויך בייא דען רייכען ראָטהשילד'ס אם פסח נאָך מצות געגעססען? קאָממט דיעזעס בראָד דעם עלענדס (לחם עוני) אויך אויף דען רייכבעזעטצטען טיש איינעס ראָטהשילד? דענקען זיא אין דער פראכט, פאָן וועלכער זיא אומגעבען זינד, איהרער ארמען גלויבענסגענאָססען? אונד ווען אם ראש השנה דיא שטיממע דער פאָזיינע (קול שופר) ערטאָנט, ערינערט זיך דאנן זאָ איין ראָטהשילד, דאס איינס פיר גאנץ איזראעל דיא פאָזיינע דער בעפרייאונג ערטאָנען ווירד? ניממט איבערהויפט איין ראָטהשילד אן אונזערען פעסטען, אן אונזערען הייליגען געברייכען אנטהייל? — זאָ לויטעטען דיא פראגען אונזערער געדריקטען ברידער אין דער פרעמדע. אבער איך אנטוואָרטעטע דענזעלבען: „וויססעט, דאס דער מיך געזענדעט, העררר באראָן ראָטהשילד נעמליך, זיינען גראָססטען שטאָלץ דארין ערבליקע, יודע צו זיין! ער ווירדע ליעבער זיין פערמאָגען, ער ווירדע טויזענדמאל זיינע האָהע שטעללונג אָפּפערן, בעפאָר ער דען נאמען „יודע" אויפגעבען זאָללטע. וויססעט פערנער, דאס אללע קינדער ראָטהשילד'ס אין שטרענגער יידישקייט ערצאָגען וואורדען. אללע זאמסטאגע פערזאממעלן זיך דיעזעלבען בייא איהרער פראָממען מוטטער, וואָ זיא פעראיינט מיט איהר אין העבּרעאישער שפראכע ניכט בלאָס בעטען, זאָנדערן אויך אָפט „זמירות" זינגען. זאָ זעהט דאס הויז ראָטהשילד אויס, זאָ שטעהט'ס גאָטטלאָב אום זיינע קינדער!" — דיעזע אנשפראכע, וואָ דער נאמע „יודע" פאָר דען גראָססען דער שטאדט פאריז אונד פאָר דען מיניסטערן פראנקרייכס זאָ גלענצענד פערהערליכט וואורדע, פערדיענט געוויס פיר אללע צייטען אין „גאָלדענען בוכשטאבען" אויפבעוואהרט צו ווערדען, אונד גערייכט אויך דעם רעדנער צור עוויגען עהרע. — (איינע אויספיהרליכע לעבענס-בעשרייבונג דעם פערשטאָרבענען אלבערט קאהן בעפינדעט זיך אים 2-טען העפטע דעס „בית אל" פאָן דעם בעריהמטען שריפטשטעללער אונד געלעהרטען העררן איגנאץ רייך אין פעסט, וואָ אויך איינע שאָנע פאָטאָגראפיע דעס פערשטאָרבענען בייגעדרוקט איזט. דיעזעס העפט ענטהאַלט אויך דיא לעבענסבעשרייבונגען פאָן נאָך אנדערן זיעבען בעריהמטען מעננערן אונד קאָסטעט אים בוכהאנדעל 1 גולדען. דא העררר רייך יעדאָך איין לאנגיעהריגער פריינד דעם פערשטאָרבענען וואר, איזט עס זיין וואונש, דעססען לעבענסבעשרייבונג מאָגליכסט צו פערברייטען. ער פאסטע דאהער דען ענטשלוס, דאס ערוועהנטע העפט יעדעם צום הערראבגעזעטצטען פרייזע פאָן נור 5 כר' פראנקאָ צוצוזענדען. זיינע אדרעססע לויטעט: „העררן איגנאץ רייך אין פעסט שטעפאנס-פלאטץ, נ' 12" — וואָהין בעשטעללונגען געריכטעט ווערדען קאָננען.)

(**נאָך איינמאל דער ערלאס וועגען דער שאנק-רעגאליען.**) וויא וויר אין פאָריגער נוממער שאָן בעריכטעט, האַלט דער מיניסטער דעם אינגערן זיינען בעקאננטען ערלאס וועגען דער שאנק-רעגאליען אויפרעכט, אינדעם ער ערקלערטע, דאס אללע געגען דיעזען ערלאס ערהאָבענען איינוועגדונגען אָהנע בעדייטונג זינד. וויר וואָללען נור נאכטראגען, דאס העררר שטיינאקער, וועלכער אייגענטליך אין דיעזער אנגעלעגענהייט זיינערצייט אן דען מיניסטער איינע אינטערפעללאציאָן ריכטעטע, זיך מיט דיעזער ערקלערונג דעם העררן מיניסטערס דעם אינגערן ניכט זאָגלייך צופריעדענשטעללטע. אין דער דאָננערסטאג-זיטצונג דעס רייכסטאגעס זאגטע העררר שטיינאקער אונטער אנדערעם: „איך געבע צו, דאס מאן דיא רעגאליען ניכט אָהנע ווייטערעס אבשאפפען קאנן, דא דיעזעס רעכט ערסט „אבגעלאָזט" ווערדען מוס. דאס איזט פאָללקאָממען ריכטיג. אללעין דורך דיעזען ערלאס ערהאלטען יא דיא רעגאליען איינען האָהערען ווערטה, וואס נאטירליך דיא אבלאָזונג ערשווערען ווירד, דא דיא איינהאבער דער רעגאל-רעכטע אין פאָלגע דעססען גראָססע סוממען פאָרדערן ווערדען. דאנן ווירד יא דער האנדעל אויסעראָרדענטליך בעשרענקט, דא דיא פראָטאקאָללירטען פירמען גייסטיגע געטרענקע נור אונטער זעהר בעשרענקענדען בעדינגונגען אויסשענקען דירפען. אונד ערסט דער שפיריטוס! דאס איזט יא עטוואס גאר נייעס. דיעזער געהאָרט געזעטצליך גאר ניכט צו דען רעגאל-רעכטען. וואס ווירד דאס ענדע זיין? דיא רעגאליען-פעכטער ווערדען דען שפיריטוס מאָגליכסט טהייער געבען וואָללען, זאָ דאסס דאס פאָלק גאר קיינען קויפען ווירד. דא ווערדען אבער דיא שפיריטוס-פאבריקען ניכט פאָרטארבייטען קאָננען, וואָדורך דער שטאאט איינע גראָססע סוממע אן „פערצעהרונגס-שטייערן" פערליערען ווירד. בעטרעפפס דער וויינע אונד ביערע האבען דיא אויסלענדישען ערצייגניססע איינען פאָרצוג פאָר דען אינלענדישען. זאָ קאָממט עס, דאס וויר אים איינענען לאנדע אונזערע ערצייגניססע ערדריקען. איך גלייבע דאהער, דאס מאן פאָללקאָממען רעכט האט, ווען מאן מיט איינעם זאָלכען ערלאססע ניכט צופריעדען איזט. איך בעדויערע דאהער, דאס דער העררר מיניסטער דעם אינגערן זיך טראָטצדעם ניכט בעוואָגען געפיהלט, זיינען ערלאס אים זיננע דער האנדעלס- אונד געווערבע-פרייהייט אומצוענדערן!" — מיניסטער טיסאָ ערווידערטע היערויף: „האָהעס הויז! מיין ערלאס ענטהאַלט ניכטס נייעס, וואס ניכט שאָן אין פריהערען געזעטצען צו לעזען איזט. איך האבע דאס רעכט ניכט, איין געזעטץ אומצושטאָססען. עס איזט פיעלמעהר מיינע פפליכט אלס מיניסטער, פיר דיא איינהאלטונג דער געזעטצע דורך איינען ערלאס זאָרגע צו טראגען. וואס יעדאָך העררר שטיינאקער בעמערקטע, דאס נעמליך דורך מיינען ערלאס דער ווערטה דער רעגאליען ערהאָהט ווירד, איזט פאָללקאָממען ריכטיג. ווען איך צום ביישפיעל 100 גילדען פרייא ליעגען האבע, זינד זיא ניכטס ווערטה, דא זיא עבען פאָן יעדעם געשטאָהלען ווערדען קאָננען. שפּערע איך דיעזע יעדאָך אין איינעם קאסטען איין, זאָ ווירד איהר ווערטה פיר מיך ערהאָהט, דא זיא מיר נונמעהר געזיכערט זינד. זאָ איזט'ס אויך מיט דען רעגאליען. ווען יעדער גייסטיגע געטרענקע נאָך הערצענסלוסט אויסשענקען קאנן, זינד דיא רעגאליען ווירקליך ניכטס ווערטה. נון איזט דיעזעס מיסברויכע דורך מיינען ערלאס אבגעהאָלפען וואָרדען, וועסהאלב דיא רעגאליען אן ווערטה שטייגען מיססען. אללעין עס איזט יא פפליכט דעס שטאאטעס, יעדעם זיין איינגענטהום אונד זיין רעכט צו שיטצען. מעהר האבע איך ניכט געטהאן!" — דיעזע אנטוואָרט וואורדע פאָם גאנצען הויזע איינשטיממיג צור קעננטניס גענאָממען.

*(**איינע נייע וואהלבעצירקס-איינטהיילונג.**) דאָננערסטאג האט דער מיניסטער-פרעזידענט טיסאָ איין געזעטץ אים רייכסטאגע איינגעבראכט וועגען איינער נייען איינטהיילונג דער וואהל-בעצירקע אין אונגארן אונד זיעבענבירגען. ביזהער גאב'ס נעמליך אין אונגארן אונד זיעבענבירגען 150 וואהלבעצירקע, פאָן דענען 120 אויף דיא קאָמיטאטע, 30 היננעגען אויף דיא שטעדטע ענטפיעלען. נאָך דעם נייען געזעטצע זאָלל עס בלאָס 148 וואהלבעצירקע געבען, וואָפאָן 122 אויף דיא קאָמיטאטע אונד נור 26 אויף דיא שטעדטע קאָממען ווערדען. דיא צאהל דער וואהלבעצירקע ערשיינט אלזאָ אום 2 פערמינדערט. אונד דעננאָך ווערדען דיא קאָמיטאטע נאָך געווינגען, דא זיא אנשטאטט 120 נונמעהר 122 האבען ווערדען, וועהרענד דיא שטעדטע זיך מיט 26 אנשטאטט דער פריהערען 30 וואהלבעצירקע בעגניגען מיססען. איבריגענס זאָלל נאָך איין בעזאָנדערעס געזעטץ איינגעבראכט ווערדען, וואָנאָך פעסט אנשטאטט דער ביזהעריגען 5 פאָן נון אב 7 וואהל-בעצירקע האבען זאָלל. דא העטטען וויר דאָך ווייטער דיא 150 וואהל-

---

אין זאָנדערבארער צופאלל, דאס אויך דער גערויבטע צווילינגס-ברודער ברונגא, דער יעטצט יאָזעף היעס, נאָך היידעלבערג שטודירען קאם. דיא ביידען צווילינגס-ברודער זאהען זיך זאָ עהנליך, וויא איין איי דעם אנדערן, וועסהאלב מאן זיא אויך איבעראלל פערוועכסעלט האט. דיא שטודענטען ערטהיילטען איהנען דען ראַטה, דאס זיך איינער פאָן איהנען איין ראָטהעס באנד אום דיא האנד וויקלע, דאמיט מאן זיא דאָך ניכט אימטער פערוועכסלע. —

גראף בעננאָ דאָרנבאך שריעב נון נאָך הויזע אן זיינע מוטטער איינען בריעף, אין וועלכעם ער איהר אנצייגטע, דאס ער איינען זעהר בראווען קאָללעגען האבע, ער איזט צוואר איין יודע, נאמענס דעל מאָנטע, אבער דער אומגאנג מיט דיעזעם וויקע דעננאָך זעהר וואָהלטהעטיג אויף איהן.

דיא גרעפין וואר זעהר אויפגעבראכט ביים לעזען דיעזעס בריעפעס. דעל מאָנטע? האט ניכט זאָ איהר ערסטער בריטיגאם געהייסען? מוסטע זיא איהן ניכט פעראכטען, וויל ער יודע איזט? — אונד יעטצט זאָלל נון איהר גרעפליכער זאָהן דען זאָהן דיעזעס יודען אלס דען בעפרייינדעטסטען קאָללעגען האבען? — זאָללטע זיא דאס צוגעבען?

דאָך זעהען וויר צוערסט, וועלכע אומוואנדלונג מיט דער גרעפין אנגעם זייט דעם טאָדע איהרעס מאננעס אונד זייט דעם רויבע איהרעס קינדעס פאָרגעגאנגען איזט.

אן יענעם שרעקענסטאגע, אן וועלכעם זיא מאנן אונד קינד פערלאָרען האטטע, וואר גרעפין אנגעם אין איינע שוועערע קראנקהייט פערפאללען. אלס זיא נאָך פיעלען וואָכען גענאז, האטטע זיא צוואר דיא נאכפאָרשונגען נאָך איהרעם פערלאָרענען קינדע מיט גראָססער זאָרגפאלט אויפגענאָממען; אללעין דיעזעלבען קאָננטען נאָך זאָ לאנגער צייט וואָהל קוים צו איינעם ציעלע פיהרען. זיא ערפוהר אללערדינגס, דאס מאן אן יענעם טאגע איין פרעמדעס פרויענצימטער פאָם דאָרפע אויס אין דאס שלאָס האבע געהען זעהען, דאס אן דעמזעלבען טאגע אין דער בענאכבארטען שטאדט איין פרעמדעס פרויענצימטער, דאס איין קליינעס קינד טרוג, איין גלאז מיט איינער גוממי-פלאשע צום שטיללען דעם קינדעס געקויפט האבע — פאָן דא אב אבער פערלאָר זיך יעדע שפור. אויך אין דען לעטצטען וואָרטען איהרעס שטערבענדען מאננעס: „מאריע, דיין פלוך איזט ערפיללט!" וואָללטע דיא טראָסטלאָזע גרעפליכע מוטטער איינען אנהאלטס-פונקט צו פינדען. זיא פאָרשטע נאָך דעם פאָרלעבען דעם גראָפען ארטהור אונד ערפוהר, דאס ער אין בריען מיט איינעם מעדכען, נאמענס מאריע, איין ליעבעס-פערהעלטניס געהאבט האטטע. אבער דיעזעס מעדכען וואר שפורלאָז פערשוואונדען. זאָ האטטע דען דיא גרעפין דיא האָפפנונג, איהר פערלאָרענעס קינד וויעדערצופינדען, אויפגעגעבען. זיא זוכטע אונד פאנד טראָסט אין דעם איהר געבליעבענען זאָהנע בעננאָ; אבער דער געדאנקע, וואס אויס איהרעם ברונאָ געוואָרדען, רויבטע איהר דאָך הייפיג דען שלאף. „וויא, ווען איהן העראומציעהענדע ציגיינער גענאָממען, אונד דען יונגען גראפען צו איינעם דיעבע ערצאָגען, דער דען גראָססטען טהייל זיינעס לעבענס אין דען קערקערן צובריננען מיססטע!" — דיעזער ענטזעטצליכע געדאנקע קוועלטע דיא אוממער. אונד זיא זוכטע הילפע דאגעגען בייא דעם גייסטליכען איהרעס אָרטעס. דיעזער לעהרטע זיא, דיא פערברעכען איהרעס גערויבטען זאָהנעס דורך פאָרשוועהרענדעס געבעט אונד קירכליכעס לעבען צו זיהנען. גרעפין אנגעם בעפאָלגטע דיא וואָרטע דעס גייסטליכען אויפ'ס שטרענגסטע — אונד דער דיעזער גרעפין איינציג איבריג געבליעבענע זאָהן זאָלל איינען יודען צו זיינעם בעסטען פריינדע האבען?

נאכדעם זיך גרעפין דאָרנבאך מיט איהרעם גייסטליכען בעראטהען, שריעב זיא איהרעם בעננאָ איינען לאנגען בריעף, אין וועלכעם זיא איהן פאָר דעם אומגאנגע מיט דעם „גאָטטפערלאססענען" יודען ווארנטע. דער יונגע גראף רייכטע דען בריעף, דער איהם געבראכט וואורדע, אלס דעל מאָנטע געראדע בייא איהם וואר, זיינעם יידישען פריינדע צום לעזען.

„דוא מוסט (זאגטע בעננאָ), נאָטהווענדיג דאס פאָראורטהייל מיינער מוטטער בעזייטיגען, אונד דאס קאננסט דוא ניכט בעססער, וויא ווען דוא מיך אין דען פעריען נאָך דאָרנבאך בעגלייטעסט. מיינע מוטטער ווירד דיך קעננען לערנען אונד דיך ליעבגעווינגען."

„וויא דיינע מוטטער זיך היער אויסערט, ענטגעגנעטע יאָזעף), קאָננטע איך איהר קיינען גראָססערן שמערץ בערייטען, אלס ווען איך אלס דיין פריינד צו איהר אינס הויז קאָממע. איבריגענס קאָננטע איך יא אים שלאָססע דיינער מוטטער דיא יידישען שפייזע-געזעטצע ניכט האלטען."

„אָ, וואס דאס בעטריפפט, זאָ וואָהנען אים דאָרפע דאָרנבאך גאנץ אנשטענדיגע יודען, דיא דיך גערן מיט שפייזע אונד טראנק פערזאָרגען ווערדען." — —

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

זאכע צו געבען, אָדער אײנען דיענסט צו לײסטען, דאָרף דיעזע זאכע אָדער דיעזער דיענסט דען װערטה פֿאָן „אבטפערצענטען" ניכט איבערשטײגען. עבענזאָ װעניג קאנן דער גלײביגער פֿאָם שולדנער נעבען דען אבטפערצענטיגען צינזען אויך נאָך אירגענד אײנע װיא אימטער געארטעטע נעבענלײסטונג פֿאָדערן.

§. 3. אײנע פֿאָדערונג, װעלכע דעם גלײביגער מעהר אלס אבטפערצענטיגע צינזען צוזיכערט, קאנן אויף דאס פֿערמאָגען דעם שולדנערס ניכט פֿאָרגעמערקט װערדען. אײנע פֿאָדערונג אויף נעבענלײסטונגען, װעלכע פֿאָן דען פארטײען װאָהל אױסבעדונגען װאָרדען, אבער אין דער שולד-שרײפֿט ניכט אין „בעשטיממטען פערצענטען" אױסגעדריקט װירד, קאנן װאָהל פֿאָרגעמערקט װערדען, דאָך מוס אים גרונד-ביכע אויך דער בײזאטץ אײנגעקאָממען װערדען, דאס דיעזע נעבענלײסטונגען אבטפערצענט דער געליעהענען סוממע ניכט איבערשטײגען דירפֿען.

§. 4. האָהערע צינזען אלס אבט פערצענט דירפֿען פֿאָם ריכטער ניכט פֿעסטגעשטעללט װערדען. יא, זעלבסט װענן דיא האָהערען צינזען אין אײנעם „געריכטליכען פֿערגלײכע" בעדונגען װאָרדען, קאָננען דיעזעלבען ניכט געפֿאָדערט װערדען.

§. 5. זינד יעדאָך דיא צינזען, װעלכע מעהר אלס דיא געזעטצליכען אבט פערצענט אױסמאכען, בערײטס בעצאהלט װאָרדען, זאָ קאָננען דיעזעלבען פֿאָם שולדנער ניכט צוריקגעפֿאָדערט װערדען. — מאנכע גלײביגער ציעהען זיך דיא צינזען פֿאָן דער אנלײהע-סוממע אים פֿאָרהינײן אב. אין צוקונפֿט דירפֿען דיא גלײביגער זיך בלאָס פֿיר אײן האלבעס יאהר דיא צינזען אים פֿאָרהינײן אבציעהען, זאָ דאס זיא אנשטאטט 100 גולדען בלאָס 96 גולדען דעם אנלײהע-נעהמער איבערגעבען. װענן זיא יעדאָך פֿיר אײן גאנצעס יאהר אים פֿאָרהינײן דיא פערצענטע, אלזאָ גאנצע 8 גולדען, זיך אבציעהען, זאָ װירד דיעס פֿאָם געזעטצע בעטראכטעט, אלס װירדע דיא אנלײהע ניכט 100 גולדען, זאָנדערן בלאָס 96 גולדען אױסמאכען, דא יא, װיא געזאגט, נור 4 גולדען אלס האלביעהריגע פערצענטען, אים פֿאָרהינײן אבגעצאָגען װערדען דירפֿען.

§. 6. װענן אים שולדשײנע אָדער אײנער זאָנסטיגען שרײפֿט אײנפֿאך דיא פֿערפֿפֿליכטונג אױסגעשפראָכען װירד, אײנען גראָסערען בעטראג צוריקצוצאהלען אלס דיא אנלײהע-סוממע אױסמאכט, אָהנע היעבײא פֿאָן אײגענטליכען פערצענטען צו ערװעהנען — זאָ שפריכט דער ריכטער דעם גלײביגער נור דיא אנלײהע-סוממע צו נעבסט דען געזעטצליכען אבט פערצענטען. אויך בײא פֿאָרמערקונגען אויף דאס פֿערמאָגען דעם שולדנערס מוס אין דיעזער װײזע פֿערפֿאָהרען װערדען.

§. 7. װענן איבער אײנע שולד גאר קײנע שרײפֿט פֿאָרהאנדען, אָדער אין דיעזער דיא האָהע דער צינזען ניכט אנגעגעבען איזט, קאנן דער ריכטער דעם גלײביגער ניכט דיא געזעטצליך געשטאטטעטען אבט פערצענטען צושפרעכען, זאָנדערן נאָך דעם אלטען געזעטצע פֿאָם יאהרע 1868 בלאָס זעכס פערצענטען.

§. 8. אויף יענע צינזען, װעלכע פֿאָר אינסלעבענטרעטונג דיעזעס געזעטצעס פֿעללינג זינד, האבען אָביגע בעשטיממונגען קײנען אײנפֿלוס, װענן דיא צינזען אויך איבער אבט פערצענט אױסמאכען. פֿיר יענע צינזען יעדאָך, װעלכע ערסט נאָך אינסלעבענטרעטונג דיעזעס געזעטצעס פֿעללינג װערדען, געלטען נאטירליך אָביגע בעשטיממונגען. אײנע אױסנאהמע היעפֿאָן בילדען דיא צינזען, װעלכע פֿאָר אינסלעבענטרעטונג דיעזעס געזעטצעס דורך ריכטערליכעס אורטהײל אָדער ריכטערליכען אױסגלײך רעכטסקרעפֿטיג פֿעסטגעשטעללט װאָרדען זינד. װענן דיעזע אויך מעהר אלס אבט פערצענט אױסמאכען אונד אויך ערסט נאָך אינסלעבענטרעטונג דיעזעס געזעטצעס פֿעללינג װערדען, זאָ האבען אללע אָביגען בעשטיממונגען אויף דיעזעלבען דאָך קײנען אײנפֿלוס.

§. 9. פֿיר װעכסעל-פֿאָדערונגען אונד פֿיר פֿאָדערונגען, װעלכע אוס דען געגענזײטיגען האנדעלס-געשעפֿטען פֿאָן פראָטאָקאָללירטען קױפֿלײטען ענטשטעהען, האט דאס נײע װוכער-געזעטץ גאר קײנע גילטיגקײט.

§. 10. דאס נײע װוכער-געזעטץ טריטט אם 1-טען יולי דיעזעס יאהרעס אינס לעבען.

נון האבען װיר אונזערען לעזערן דאס נײע װוכער-געזעטץ אין מאָגליכסטער דײטליכקײט אונד מאָגליכסטער אױספֿיהרליכקײט מיטגעטהײלט. ביז דאס געזעטץ אינס לעבען טריטט, דױערט נאָך מעהר אלס דרײא מאָנאטע. אינצװישען קאנן ניכט בלאָס יעדער דאס נײע װוכער-געזעטץ גרינדליך שטודירען, זאָנדערן אויך זײנע לײה-געשעפֿטע אבװיקעלן, אום ניכט צו שאדען צו קאָממען. הױפּטזאכע איזט: דאס דיעזעס געזעטץ אים גרונדע גענאָממען דען װוכער ניכט פֿערביעטעט, זאָנדערן בלאָס אױסשפריכט, דאס דיא לאנדעס-געזעטצע בײא ריכטערליכען אורטהײלען אָדער פֿאָרמערקונגען קײנע האָהערען אלס אבטפערצענטיגען צינזען אנערקעננען! נאָך װיכטיגער איזט דיא בעשטיממונג, דאס דיעס גאנצע װוכער-געזעטץ אויף „װעכסעל-געשעפֿטע" אונד אויף פֿאָדערונגען, װעלכע אוס געגענזײטיגען האנדעלס-געשעפֿטען פראָטאָקאָללירטער קױפֿלײטע ענטשטעהען, קײנע אנװענדונג פֿינדעט. דורך דיעזע לעטצטערע בעשטיממונג װערדען טױזענדע פֿאָן פראָצעססען פֿערמיעדען װערדען.

פֿערשיעדענע נײאיגקײטען.

* (אללערהאָכסטע שפענדע.) זײנע מאיעסטעט האט דער איזראעליטישען קולטוסגעמײנדע אין פרוסקא (טרענטשינער קאָמי״) צום אײפֿבױע איהרער אבגעבראננטען סינאגאָגע דען בעטראג פֿאָן 100 גולדען צו שפענדען גערוהט. אין דער טהאט גיבט עס זעלטען אײנען נאָטהפֿאלל, װאָ ניכט אויך דיא האָבהערציגקײט זײנער מאיעסטעט אין אנשפרוך גענאָממען װירד.

* (אײנע אנשפראכע אלבערט קאָהנ'ס.) איבער דען פֿאָר קורצעם אין פאריז פֿערשטאָרבענען אלבערט קאָהן הערטען װיר נאָך פֿאָלגענדעס נאכצוטראגען: אם 26-טען מאי 1852 װאורדע אין פאריז דאס פֿאָן ראָטהשילד געגרינדעטע יידישע שפיטאל פֿײערליך ערעפֿפֿנעט. אױסער דען שטאדט-בעהאָרדען אונד דען בעריהמטעסטען פֿראנצאָזישען אַרצטען, װארען אויך מעהרערע מיניסטער צוגעגען. װיא בײא אײנער זאָלכען פֿײערליכען פֿעראנלאססונג פֿאָראױסצוזעטצען, װאורדען דא נאטירליך דיא פֿערשיעדענסטען רעדען געהאלטען. ענדליך ערהאָב זיך אויך דער בעשײדענע אלבערט קאָהן, דעססען הערץ פֿיר דאס יודענטהום ערגליהטע, אונד היעלט נאכשטעהענדע אינטערעססאנטע אנשפראכע, דיא ער דירעקט אן ראָטהשילד, אלס גרינדער דעם יידישען שפיטאלעס, ריכטעטע: „הערר באראָן! װיא אָפֿט װאר איך דאָך פֿאָן איהנען ערמוטהיגט אונד אונטערשטיטצט, אים אין פֿרעמדע לענדער צו ציעהען אונד אונזערען ברידערן, װאָ זעלבע נור אירגענדװיע בעדריקט װארען, הילפֿע אונד רעטטונג צו ברינגען. עס איזט זעלבסטפֿערשטענדליך, דאס איך היעבײא װיא אונזער אונשטערבליכער לעהרער משה מאכטע. אלס ער צו דען קינדערן איזראעלס נאָך עגיפּטען גינג, דא זאגטע ער דענזעלבען: „גאָטט האט מיך צו אײך געשיקט, אום אײך פֿאָם יאָכע עגיפּטענס צו בעפֿרײען!" גאנץ זאָ מאכטע אויך איך; װאָהין איך צו מײנען בעדריקטען ברידערן קאם, דא נאננטע איך גלײך מײנען זענדער אונד זאגטע: „ראָטהשילד האט מיך געזענדעט, אום אײך הילפֿע צו ברינגען!" — אונד דיא לײטע שיטטעלטען צװײפֿעלנד דאס הױפּט אונד זאגטען: איזט עס דען מאָגליך, דאס

פֿאָלליעטאָן.

גראָף אָדער יודע.

(4-טע פֿאָרטזעטצונג.)

אלס יאָזעף אין הײדעלבערג אנקאם, האטטען דיא פֿאָרלעזונגען אן דער אוניװערזיטעט נאָך ניכט בעגאָננען, אונד װעניגע שטודענטען װארען ערסט אנגעלאנגט. אן אײנעם שאָנען פֿריהלינגס-טאגע מאכטע יאָזעף אײנען שפאציער-גאנג נאָך דעם אלטען שלאָססע פֿאָר דער שטאדט. דיא געגענד אם פֿלוססע „נעקאר" איזט דאָרט װאונדערשאָן, אונד ער קאָננטע זיך אן דיעזער שאָנען געגענד גאר ניכט זאטט זעהען. פּלאָטצליך פאקטע איהן יעמאנד פֿאָן הינטען אן, אומארמטע איהן אונד לעגטע דיא בײדען הענדע אויף זײנע אױגען, דריקטע זיא איהם צו, אונד ריעף: „ראטהע מײן פֿרײנד, װער בין איך?"

יאָזעף קאָננטע זיך ניכט ערינערן, דיעזע שטיממע געהאָרט צו האבען, זיא װאר איהם דאהער גאנץ אונבעקאננט, אונד ער אנטװאָרטעטע דאהער: „„איך װײס ניכט, דיא שטיממע איזט מיר פֿרעמד!""

פֿאָן הינטען ענטשטאנד נון אײן לאכען מעהרערער יונגען. „בעננאָ! (ריעפֿען זיא) דו ספֿלעגסט זאָנסט אײן גוטעס געדעכטניס צו האבען, װיללסט דו דײנע פֿרײנדע ניכט מעהר ערקעננען?"

דער פֿרעמדע נאהם נון דיא הענדע פֿאָן זײנען אױגען — אונד צו זײנעם ערשטױנען זאה יאָזעף אײנען הױפֿען שטודענטען, פֿאָן דענען ער קײנען אײנציגען קאננטע.

„אבער, ליעבער דאָרנבאך! (ריעפֿען דיא שטודענטען) װאס שטעללסט דו דיך זאָ פֿרעמד אונד שװײסט זאָ דומם דרײן? זאָ גיב אונס דאָך דײנע פֿײנע געליעבטע האנד. אײ, װיא דו דאשטעהסט, איך גלױבע, דו ביזט „פֿיליסטער" געװאָרדען?" („פֿיליסטער" בעדײטעט זאָ פֿיעל, װיא „פלשתים", אבער אין דער שטודענטען-שפראכע בעצײכנעט מאן היעמיט אײנען ענגהערציגען, שטאָלצען אונד נײדיגען מאנן אונד איבערהױפּט יעדען ניכט-שטודענטען.)

„„מײנע העררען (זאגטע יאָזעף), זיא פֿערקעננען זיך, עס מוס היער אײן מיספֿערשטענדניס זײן, איך הײסע ניכט דאָרנבאך, בין קײן גראָף — זאָנדערן יודע!""

„אײ! װארום ניכט גאר! (ריעפֿען אללע שטודענטען לאכענד) פֿיעללײכט גאר אויך אײן פּאָלנישער ראבבי?"

„„װאס געהט היער פֿאָר?"" ריעף פּלאָטצליך אײן הינצוגעקאָממענער שטודענט. יאָזעף ערציטטערטע, אלס ער דיעזע שטיממע האָרטע, עס װאר איהם, אלס אָב עס זײנע אײגענע שטיממע װערע.

אללעס דרעהט זיך אום — אונד ערשטױנט ערבליקטע יאָזעף אין דעם הינצוגעקאָממענען שטודענטען זײן עבענבילד.

„מערקװירדיג! (ריעף אללעס זאָנדערבאר, װיא זיך דיא בײדען עהנליך זעהען!) זײד איהר ניכט צװיללינגס-ברידער?" —

דער נײא הינצוגעקאָממענע שטודענט שטאנד נאכדענקענד, ער װוסטע יא, דאס איהם זײן צװיללינגס-ברודער געשטאָהלען װאורדע; אבער עס קאם איהם ניכט אים ענטפֿערנטעסטען אין דען זינן, דאס דיעזער עס זײן זאָלל.

— „מיט װעם האבע איך דיא עהרע?" שפראך ער דען יונגען יאָזעף אן.

„„איך הײסע דעל מאָנטע (ערװידערטע יאָזעף) אונד בין אוס פראג; איך װילל היער מעדיצין שטודירען.""

„דא זינד װיר יא לאנדס-לײטע! אויך איך בין אוס בעהמען, איך הײסע גראָף בעננאָ פֿאָן דאָרנבאך אונד שטודירע היער שטאאטס-װירטהשאפֿטס-לעהרע."

„פֿרײליך זײד איהר לאנדס-לײטע! (ריעפֿען דיא איבריגען שטודענטען), אבער קײנע גלױבענס-גענאָססען, דעל מאָנטע איזט יודע!"

„װאס טהוט'ס! (זאגטע בעננאָ) יודע, כריסט אָדער מאָהאממעדאנער — דאס בלײבט זיך בײא מיר גלײך. עס איזט נאָך ניעמאנד פֿאָן יענער װעלט צוריקגעקאָממען."

דעם פֿראָממען דעל מאָנטע געפֿיעלען װאָהל דיעזע װאָרטע ניכט, אבער פֿאָן אײנעם כריסטען האָרטע ער זיא גערנע. דיא מוטטער דעם גראפֿען בעננאָ, נעמליך דיא גרעפֿין אגנעס, האטטע װאָהל איהרעם זאָהנע אײנע שטרענג-קאטהאָלישע ערציעהונג געגעבען אונד איהם אויך דען האס געגען יודען אײנגעפֿלאָסט; אבער אלס דער יונגע גראָף אויף דער הײדעלבערגער אוניװערזיטעט אויך יעכט בראַװע יידישע שטודענטען קעננען לערנטע, דא שװאנד זײן יודענהאס אונד ער בעטראכטעטע אללע אלס זײנע גוטען קאללעגען. אײנען בעזאָנדערן געפֿאללען פֿאנד ער אן דעל מאָנטע, אונד דיא בײדען יונגען לײטע װאורדען דעראַרט מיט אײנאנדער בעפֿרײנדעט, דאס זיא פֿאָרטװעהרענד נור מיט אײנאנדער װארען אונד בײדע פֿלײסיג איהרע שטודיען פֿאָרטזעטצטען.

דער לעזער האט נון היער געמערקט, דאס דער צװײטע ניכט-גערױבטע זאָהן דער גרעפֿין אגנעס, נאמענס בעננאָ, עבענפֿאללס אין הײדעלבערג שטודירטע — אונד עס װאר